

נקודה למחשבה

מחשבה אקטואלית
מכרשת השבוע

פרשיות תזריע מצורע

ששלמה
אומר שמי
ששומר את פיו ולשונו
שומר מצרות נפשו, אבל
כל ימי הייתי קורא הפסוק הזה
ולא הייתי יודע היכן הוא פשוט, עד
שבא רוכל זה והודיעו: מי האיש החפץ
החיים!

עד שלא שמעתי את הרוכל מטעים את

הפסוק, לא הבנתי
את עוצמתו.

והשאלה – נשאלת
מאליה. מה חידש כאן
הרוכל? הוא לא הוסיף הסבר
מיוחד, פירוש יוצא דופן. הוא
לא ביאר דבר מה או תרם
להבנת הפסוק. הוא בסך הכל
הוציא ספר תהילים, מהסוג
שיש לכל אחד בבית, והקריא
משם משפט אחד. ממה
התפעל רבי ינאי?

יתכן וניתן להבין זאת כך.

רבי ינאי התפעל לא רק ממה שנאמר. הוא התפעל
מהאומר.

מקצוע הרוכלות, הוא המקצוע בו קיימת הסבירות
הגבוהה ביותר לחטאי הלשון. לא לחינם מכונה הירכילות
בשם זה. אדם מסתובב בין ערים ויישובים, מפטפט
להנאתו עם אנשים שונים, שומע רכילויות עסיסיות מאחד,
והוא ממשיך ומרכל על כך עם האחר. שומע ידיעה
חדשותית מרעישה ממקור חסוי ראשון, וממהר לשתף
במידע מקור חסוי אחר. חגיגה.

כך עושים זאת נכון!

פרשת השבוע, כשמה, עוסקת בתורת המצורע:

**זאת תהיה תורת המצורע כיום שהרתו והובא אל
הכהן: (ויקרא, יד, ב)**

חכמינו זכרונם לברכה למדו כי הצרעת היתה
מחלה פלאית שהגיעה כעונש על חטאי הלשון.

במדרש-רבה על פסוקים אלו מספרים חכמים את
הסיפור הנודע על רבי ינאי והרוכל:

רבי ינאי יושב בביתו
ושומע הכרזה מפתיעה: סם
חיים למכירה. רוכל מסתובב
בעיר ומציע את מרכולתו, סם
המבטיח חיים!

רבי ינאי מבקש
שהרוכל יופיע בפניו, אך הוא –
משום-מה – מסרב. רבי ינאי
אינו מוותר, והוא טורח בעצמו
לרדת אל הרוכל, לשמוע מה
בפיו.

הרוכל נענה בסוף. הוא

מסכים להראות לרב הגדול את מה שהוא מציע לסובבים
ולקונים. פסוק. **מי האיש החפץ חיים אהב ימים לדאות
טוב. נצר לשונך מרע ושפתך מדבר מרמה. סור מרע
ועשה טוב בקש שלום ורדפהו (תהלים, לד, י"ג-ט"ו).** פסוק
מוכר וידוע מספר תהילים.

היינו מצפים – אולי – שרבי ינאי יחייך בטוב ליבו
אל הרוכל הפשוט, אולי אף יוסיף לו מילות עידוד על
פועלו, וישוב אל ביתו כאילו כלום לא קרה. מה חידוש יש
לרבי ינאי בפסוק מוכר מתהילים?

אך, במפתיע, רבי ינאי מגיב אחרת לגמרי.
הוא מגיב בהתפעלות עצומה. 'אני ידעתי

רעיון זה נכון לא רק ביחס ללשון הרע.

כל סייגי התורה נראים לאדם הרחוק כמקשים ומסובכים. אדם המתבונן מבחוץ, לצורך הדוגמה, על שבת קדש, אינו מסוגל להבין כיצד ניתן לחיות. כל דבר עלול להעמיד את האדם בחשש סקילה!

הוא לא יכול לאכול בלי להיכשל בחשש בורר, הוא לא יכול לצאת מהבית בלי לחשוש להוצאה מרשות לרשות. הוא רוצה להיכנס למיטה והוא נזכר שיש בעיה של אוהל ואפילו להכין כוס קפה להירגע הוא אינו מסוגל – אולי יש כאן 'מבשלי'?

אבל, הפתרון הוא קל והגיוני. צריך ללמוד כיצד הי' מעוניין שנקיים את מצוותיו. צריך ללמוד את ההלכות, צריך לדעת טוב מה מותר ומה אסור ואז אין כל סיבה להסתבר. ניתן לחיות נכון, בשמחה ובאשר.

המצוות אותן ציוונו הא-ל נועדו להדריך אותנו בדרך הטובה ביותר. המצוות מלמדות אותנו כיצד לחיות חיים נכונים, בעלי מטרה. והדרך לקיים את המצוות אינה מוסתרת מאתנו. צריך רק ללמוד ולדעת.

כך מלמד אותנו הרוכל. המקצוע שאני בחרתי נראה בלתי אפשרי לאדם החפץ חיים. נראה חסר סיכוי גם להיות רוכל וגם לשמור על הלשון. אבל אם אתה יודע מה צריך לעשות, אם אתה יודע ממה צריך להימנע ומה מותר לדבר, ממה צריך להתרחק ומה, אדרבה, ראוי ומתבקש, הכל נהיה פשוט יותר. הכל ברור ומובן.

כך גם אנו, בכל משעולי החיים. אם לא נלמד מה וכיצד, נרגיש שהכל מסובך ומקשה. אבל אם נדע, אם נשקיע בלימוד ההלכה ובהדרכות השיי"ת, נוכל לחיות נכון, בצורה הטובה ביותר, ולעלות במסילה העולה בית א-ל.

ומה יעשה הרוכל ולא יחטא? הוא לא נמצא במקום מסודר, כל חייו ופרנסתו תלויים בשיחה ובקיום יחסים חבריים עם לקוחותיו. איך הוא יכול להימנע? נכון, הוא יודע ש'שומר פיו ולשונו, שומר מצרות נפשו'. הוא יודע שזה לא בסדר לרכל ולדבר על אחרים. זה לא מומלץ וגם לא כדאי. אבל תכליס. מה יעשה? יחפש מקצוע אחר?

כאן מגיע הרוכל, עם חידושו המרעיש.

יש דרך, יש פתרון.

'נצור לשונך מרע, סור מרע, עשה טוב!'

אתה לא חייב לגזור על עצמך שתיקה. אתה לא חייב להסתובב עם פה סתום או לחפש עבודה אחרת. בכלל לא. אתה בסך הכל צריך לקבל הדרכה איך עושים זאת נכון. אתה צריך ללמוד את ההלכות, להכיר את ההדרכות, ואז החיים שלך יהיו יפים. אתה תוכל להמשיך ולהתנהל בחייך הרגילים, אך תוכל לעשות זאת נכון!

זו היתה ההתפעלות המיוחדת של רבי ינאי. הרוכל מוכיח, בעצם מעשיו, שהתורה אינה מגבילה או מקשה את החיים. אדרבה, היא נותנת דרך ומסלול לחיים מסודרים ומאושרים. ראו, קורא הרוכל לכל הסובבים, אם אתה יודע היכן למצוא את ההלכות, אם אתה לומד כיצד להתנהג, החיים שלך נהיים הרבה יותר טובים ומאושרים!

יתכן ועל פי הסבר זה יובן מדוע חז"ל במדרש בחרו להביא סיפור זה דווקא בפרשתנו, העוסקת בעיקר בטהרת המצורע, ולא בפרשה הקודמת בה מבוארים פרטי הצרעת.

כאן, בפרשתנו, מציגה התורה למיטהר דרך תשובה. קרבנותיו ותהליך ההיטהרות שהוא עובר מיועדים ללמד אותו דרך עליה ובניה אישית. ציפורים, עץ ארז, שני תולעת, הכל בא ללמד ולכוון אותו בדרך האמת. כל הפעולות אותם עובר המצורע, נועדו לכוון אותו לעלות חזרה על דרך המלך, כפי שהמעוניין יוכל למצא בספרי המפרשים והמבארים.

רוצים להעיר? להאיר? | אתר 'נקודה למחשבה • הגות ומחשבה יהודית' | מוזמנים לפנות בטלפון: 054-849-6992 | nekudalemachshava.co.il

מעוניינים לקבל 'נקודה למחשבה' בכל שבוע למייל? כתבו לכתובת moshe.oppen@gmail.com